

DE TRIBUNE

Redactieadres:

D. J. WIJNKOOP, Pretoriusplein 3¹¹
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:

Lijnbaansgracht 304^A
Amsterdam.**VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG.**Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 maanden.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.

Advertentiën per regel 10 cent. Bij abonnementen speciaal tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: 1903-1913. — Een gewonnen Staking. — De Typografenstaking. — Democratie. — Politiek en Polemie. — Twentsche Brieven. — Economische Kroniek: De Ned. Fabrieksnijverheid. — Kleine Berichten uit de Arbeiders-Internationale. — Van het Partijbestuur. — Van de Afdelingen. — Ingezonden: Een Onderkruiper? — Korrespondentie. — Advertentiën.

Voorstellen voor het Kongres.

Men denke eraan, dat de voorstellen voor het Kongres door de afdelingen bij het P.B. moeten zijn ingediend vóór 8 Februari.

1903—1913.

De geschiedenis ontwikkelt zich dialektisch. Dit hoort men vaak, maar wat beteekent het? De strijd van 1903 is een schoon voorbeeld der dialektische ontwikkeling. Menig lezer zal willen weten wat de uitdrukking beduidt.

Even als twee redetwistenden door hun debat tot een oplossing kunnen komen, zoo gaat het, wil de uitdrukking zeggen, met de geschiedenis. Tegenstellingen staan in de geschiedenis tegenover elkaar, zij zijn haar drijfveeren: vijandschappen, klassebelangen, partijschappen en uit deze komt de ontwikkeling voort. Dialektische ontwikkeling beteekent letterlijk: redetwistende ontwikkeling. De ontwikkeling verloopt niet glad, effen, als tusschen eensgezinde vrienden een gesprek, maar met botsingen. Het woord redetwistend is natuurlijk in figuurlijken zin te nemen. De debatten der geschiedenis werden meer met het zwaard, met geweld althans uitgevochten dan met woorden alleen.

De botsing der proletarische tegen de kapitalistische klasse brengt de ontwikkeling der maatschappij naar het socialisme. Zonder die botsing ging de maatschappij onder in slavernij der massa van enkele groote financiers met hun bureaurokraten, vorsten, geestelijken, militairen of wat zij voor aanhang zouden wenschen te bewaren. Door de botsing stijgt de maatschappij tot het rijk der vrijheid. Een schoon voorbeeld hoe die ontwikkeling dikwijls, zeer dikwijls gaat, geeft ons de spoorwegstaking in ons land, die wij heden herdenken.

Er bestond in ons land socialisme; het gevoel van solidariteit leefde in een klein aantal arbeiders, een naar verhouding zeer klein aantal. Een staking breekt uit, in de Amsterdamsche haven. Een aantal spoorwegarbeiders weigert «besmet» goed te vervoeren. De massa der spoorwegarbeiders lang gesard en geknecht komt te hulp. Zij slagen een oogenblik. De directie wijkt. Maar daar staan zij voor de Regeering, de Ministers en de Kamer.

Wat nu te doen?

Het was gemakkelijk na afloop te zeggen dat de strijd niet had moeten gewaagd!

Maar toen men er vóór stond! Toegeven beteekende zich het stakingrecht laten ontnemen, beteekende moedeloosheid, beteekende zich bukken als slaaf, beteekende nog iets meer. Men zette door. Men verloor.

Men heeft terecht doorgezet.

Want niet alleen heeft men voorkomen dat het gevoel van slaaf te zijn die zich zelfs niet meer verzetten kon, zich verbreidde. Maar men heeft voor

het Nederlandsche proletariaat iets gewonnen dat gewonnen worden moest, als de ontwikkeling verder zou gaan.

De idee dat centralisatie in groote industrieel verbonden noodig is, is na 1903 sterk toegenomen. Dit heeft het Hollandsche proletariaat, langen tijd zeer weinig toegankelijk voor deze leer, door de feiten geleerd. En dat de Staat de vijand is, tegen wien cendrachtig door alle arbeiders moet worden gestreden, ook dat eerste noodige zijn velen door 1903 gaan inzien. Deze uitwerking had zelfs nog veel groter kunnen zijn als niet het reformisme ook toen zijn dubbelen rol had gespeeld.

Strijd, overwinning, nederlaag. Eerst in den strijd toeneming van kracht. Door den strijd toeneming van bewustheid. En een nederlaag die winst bracht aan de opkomende klasse, dat is de «redetwistende» ontwikkeling, de ontwikkeling in tegenstellingen der geschiedenis.

* * *

Onze eigen partij, haar bestaan, haar strijd zijn een voorbeeld dat met 1903 overeenkomt. Evenals toen de spoorwegmannen en transportarbeiders de kampioenen waren der geheele arbeidersklasse, maar schijnbaar de nederlaag leden, zoo zijn wij nu.

Klein in aantal, belachelijk klein.

Tegen het kapitalisme niet alleen, maar ook tegen de officiële, geloovige en niet geloovige arbeidersbeweging. (Want ook binnen de arbeidersbeweging heeft een redetwistende ontwikkeling, — met woorden en met geweld! — plaats.) Voortdurende nederlagen zijn zeker en winnen lijkt uitgesloten.

Hoe kunnen wij winnen? Evenals in 1903 niet door wijken. Het einde, in dit geval de verscherping van den klassenstrijd ook in ons land, zal toonen dat onze nederlagen slechts schijnbaar waren en de winst: grotere bewustheid van het Hollandsche proletariaat, zal blijken. De dialektische ontwikkeling der opgaande klasse zal hiervoor zorgen.

* * *

De strijd van 1903, hij kan ook vergeleken worden met de Russische revolutie. Ook daar een kleine, zeer kleine arbeidersminderheid tegenover een overmacht. Ook daar schijnbaar nederlaag, duizenden en duizenden offers. Maar toch de instelling van een Parlement veroverd. En dat schijnbaar zeer onbetekend Parlement, nu het centrale lichaam om welks verovering zij met zulk een geweldige kracht weder gaan strijden.

Ook daar bracht de strijd wel nederlaag, maar tegelijk een kracht, die zonder dien strijd, jaren en jaren nog zich had doen wachten.

* * *

Maar nog een grotere strijd vraagt om vergelijking met 1903.

Die tegen het imperialisme en tegen den oorlog.

Ook deze strijd komt schijnbaar te vroeg. Het proletariaat is daarvoor nog niet klaar. Zelfs in de Internationale bestaat geen helder inzicht, leeft nog onderwetsch oordeel, burgerlijk vooroordeel, in belangrijke gedeelten der Internationale zelfs nationalisme. En het imperialisme is de machtigste vijand! Het is het allergrootste, en laatsten materiële en ideële bolwerk der bourgeoisie. De strijd tegen het imperialisme is de strijd tegen den staat zelf.

Hoe zullen wij dien strijd strijden? Nu al!! Wij zijn nog te zwak!

En toch wij moeten! De verwoesting van de bloem van het proletariaat in een wereldoorlog dreigt. Kan het proletariaat die over zich laten komen, zonder verzet tot het uiterste? Neen, daarvoor is het reeds te ver, te rijp, te sterk. Te zwak voor overwinning, te sterk voor toegeven.

De kennis der dialektische ontwikkeling zegt ons echter dat wij een nederlaag niet te vrezen hebben, want dat ook hier grotere kracht in den strijd, grotere organisatie en bewustwording daarna volgen moeten. En hierom gaat het immers bij het proletariaat in zijn opwaarts streven alleen.

De herinnering aan 1903 kan ons, leden der S. D. P., en voor onzen nationalen en voor den internationalen strijd veel leeren. En met die leering herdenken, vieren wij dezen dag. H. G.

Een gewonnen staking.

Verleden week is het personeel van de firma Van Egmond, fabriek van ijzerconstructies, in staking gegaan, met den bescheiden eisch van 1 cent loonsverhooging en berekening van overwerk na 10¹/₂ in plaats na 11¹/₂ uur. Na twee dagen zijn beide eischen ingewilligd.

Een onbeteekenende staking dus. Maar voor de Leidsche arbeidersbeweging niet zoo geheel onbeteekenend. Hier in Leiden is de overgrote meerderheid der fabrieksarbeiders volkomen dood voor de stem van het socialisme niet alleen, maar ook van de vakbeweging, en ook het personeel-Van Egmond behoorde tot degene waarin maar geen beweging te krijgen was, welke moeite de bondsafdeeling ook deed. Sinds kort waren enkelen toetredend tot bond, federatie en christelijke bond — en nu opeens een volstrekt algemeene staking! Slechts enkelen hadden recht op steun, het was dus de vraag of allen stand zouden houden. Maar het is druk in de metaalindustrie en van onderkruipers kan bij de Leidsche hongerlooien geen sprake zijn, dus werden de stakers op geen zware proef gesteld. Voor de Leidsche arbeidersbeweging is de ontwakning van dit personeel een zeer hoopvol teken, het toont weer eens, hoe plotseling een ommekeer komen kan. Een ommekeer die voor velen blijvend belooft te zijn: alle arbeiders hebben zich nu bij een der organisaties aangesloten.

Nog een gelukkig verschijnsel: in de leiding der staking zaten bond, federatie en chr. bond broederlijk naast elkaar. Natuurlijk omdat in de practijk reeds de leden samenwerkten. Bij bewegingen van onderop kent men niet de scherpe tegenstellingen, die de leiders veelal beheerschen! v. S.

De Typografenstaking.

De vierde week is nu al reeds ingetreden en geen verandering is er in dezen strijd gekomen. De stakers staan nog even kloek en frisch in den strijd als toen ze begonnen. Geen één is er zijn kameraden ontrouw geworden, allen staan ze met het vaste voornemen: «winnen zullen we».

De patroons daarentegen staan nog tot op heden grenzeloos verdeeld. Zoals ik reeds zei: één gedeelte van de patroons gaf toe; een ander gedeelte gaf niet toe, maar dreigde met uitsluiting, als de arbeiders hun staking niet opheffen; en weer een ander gedeelte gaf niet toe, maar sloot óók niet uit.

Nu dat we veertien dagen verder zijn, kunnen

we eerst zien wat de uitwerking is van het voor-nemen tot uitsluiting.

De socialerige concentratie-meneer Zwart, direc-teur van de firma Ellerman en Harms; lid van de Amsterdamsche Raad; lid van verschillende fraaie commissies; als ik mij niet vergis, voorsteller in den Patroonsbond tot uitsluiting, heeft zijn confraters schandelijk bedonderd. Hij laat zijn arbeiders gewoon aan het werk gaan, alsof hij niets te maken heeft met de uitsluiting. Door deze houding is hij ge-roeyeerd uit den Patroonsbond, en gaf de firma Lindebaum en Co. toe.

Gij begrijpt lezers, dat, doordat de firma Ellerman en Harms niet uitsloot, op één na de belangrijkste firma's van de Amst. drukkersbedrijven, de uitsluiting voor de patroons een reuzen-fiasco moet zijn. Meneer Zwart deed dit niet omdat hij zooveel medelijden had met zijn arbeiders; och neen, op het moment was er een flinke winst te maken, en dat zou hij missen als hij mee ging doen aan de uitsluiting.

De andere firma's, die dan nog wél vasthielden, zeiden tot hun arbeiders:

«Als jullie besmet werk accepteren, dan kunnen jullie wel aan den arbeid blijven.»

De arbeiders antwoordden daar eenparig op:

«Wij gaan liever de keien op, dan werk over te nemen van onze strijdende kameraden.»

Er zijn nu in het geheel 90 typografen uitgesloten.

Alles hebben de patroons in het werk gesteld om de arbeiders te verdeelen: eerstens, door hen bang te maken met uitsluiting, ten tweede, door hen te dreigen het werk naar buiten te sturen, en ten derde, door voor de grootste groep van arbeiders, de letter-zetters, voor een gedeelte hun eischen in te willigen, en voor de kleinere groepen, machinezetters, drukkers en stereotypeurs niets te geven. Al deze middeltjes zijn gefaald, zijn verpletterd op het pantser: de solidariteit van de arbeiders.

Op de beroemde, of beruchte, zoo men het noemen wil, Utrechtsche vergadering van verleden week Woensdag, waar alle drukkerspatroons in den lande, klein en groot, naar toe werden getrommeld, en waar 300 patroons aanwezig waren, zou men die kranige kerels wel eens de nek breken; daar zou men het Amsterdamsche werk, dat in Amst. niet klaar gespeeld kan worden, verdeelen. Van de 300 gaven 70 toezegging tot het maken van dat werk, waarvan 60 erbij zeiden:

«Maar... als er bij mij een staking om komt, dan doe ik het niet.»

Dus bleven er 10 patroons, waaronder patroontjes, zegge tien over, die zich, ondanks alles, solidair verklaarden. Wij arbeiders moeten constateeren, dat die Utrechtsche vergadering, voor de patroons, een volslagen fiasco is geweest, en we kunnen met gerustheid zeggen, dat het belangrijke werk blijft liggen.

Nu even iets over de situatie van den strijd der arbeiders. Nog nooit is er zoo'n prachtige strijd voorgekomen in het typografenbedrijf in Holland; onderkruipers, (die er bijna niet zijn) afranselen — in staking gaan zonder dat de organisatie daartoe bevel geeft — niets daarvan gebeurt. Een ieder doet zijn werk dat de organisatie hem oplegt.

Een prachtige les is het voor die arbeiders, welke niets van organisatie willen weten; voor anarchisten die organisatie overbodig vinden, zelfopgelegde discipline als menschonteerdend beschouwen. Ook is het een prachtige les voor de droomers, die dachten met collectieve contracten de sociale vrede te hebben gesloten met de patroons!

Als deze strijd tot een einde zal zijn gekomen, is het zaak van de typografen terdege meer macht te gaan vormen, want wij kunnen er van op aan, dat de patroons wraak zullen gaan nemen. Laten alle typografen, katholiek of protestant, geloovig of ongelooovig, zich oplossen in één bond; laat de bond, die nu onafhankelijk staat van de algemeene arbeiders-beweging, beseffen dat het niet enkel moet gaan tegen een bepaalde groep van patroons, maar tegen de geheele bezittende klasse. Daarom zal de bond zich aan moeten sluiten bij het Nederlandsch Vakverbond.

Deze strijd, die wij nu voeren is een zuivere economische strijd; en de strijders denken, dat enkel economische strijd hun redding is. Wij Socialisten zien in, dat de voornaamste strijd van de arbeiders moet zijn: de politieke strijd, de strijd tegen het gansche kapitalisme. Wij hebben de arbeiders duidelijk te maken, dat alle verbeteringen, die de arbeiders nog wel met de meeste krachtsinspanning hebben weten te veroveren, slechts een tegen-gaan is van de achteruitgang van hun economische positie.

Wij socialistische arbeiders willen niet stilstaan; we weten dat het kapitalisme niet wil en kan de ver-

beteringen geven, die we in den allereerste plaats noodig hebben. De burgerlijke partijen, al te vaak ook de S. D. A. P., bedonderen de arbeiders, als ze met de verkiezingen zeggen, «stem op ons, dan krijgt ge dit en dat.»

De Socialisten zien krachten in de maatschappij werkzaam, die het socialisme mogelijk, ja noodzakelijk maken. Wij hebben de arbeiders te leeren, beter te zien de werkelijkheid, wij hebben het bewustzijn te brengen bij de arbeiders. De S. D. P. is de partij hier in Holland, die dit voornamelijk voor oogen houdt, haar actie daar uitsluitend op inricht.

Te dien opzichte verwaarloost de S. D. A. P. schandelijk haar plicht. Onze partij echter, de S. D. P., is maar wát nodig, om de arbeiders het spoedigst te maken tot mobiele strijders voor de bevrijding hunner klasse.

Amst., 28 Jan. '13.

EEN STAKER.

Democratie.

Wanneer men ziet, welke opvattingen er in sommige hoofden van arbeiders- en vakverenigings-leiders spoken, dan verwondert men er zich niet meer over, dat er in de Nederlandsche arbeiders-beweging dingen gebeuren kunnen als er vóór en na Deventer steeds meer zijn voorgevallen.

Want dan ziet men, zwart op wit, dat bij deze lieden de allereenvoudigste begrippen van de arbeidersbeweging nog ontbreken en daarvoor in de plaats een hoop dogma's zitten, die ze, zoo maar, zonder te wikken of te wegen, met huid en haar van hun meerderen en beteren hebben overgenomen.

Zoo is het b.v. met het eenvoudige, schijnbaar eenvoudige begrip Democratie.

In de arbeidersbeweging in 't algemeen heerschte vroeger 't inzicht, meer of minder helder zij daar-gelaten, maar tenminste een zeker begrip, dat de democratie de grondslag, 't fundament van de arbeidersbeweging moet zijn.

Democratie, d.w.z. o.a. gelijkberechtigtheid der leden van de organisatie in het beoordeelen van den te volgen weg. Niet, omdat alle leden even ver zagen, even veel wisten of even goed inzicht hadden, maar omdat 't handhaven van die gelijkberechtigtheid, en ook van de democratische vormen, terecht beschouwd werd als een onontbeerlijk middel tot opvoeding, om de leden werkelijk gelijk te maken, op den langen duur. Omdat zonder die democratische gewoonten en opvoeding geen mogelijkheid bestaat om den strijd te voeren en den strijd te winnen voor de Socialistische Maatschappij, dat wil zeggen de maatschappij der vrijen en gelijken, gelijken in dezen zin, dat ieder gerechtigd en ook, door zijn opvoeding en naar de mate van zijn vermogens, bevoegd is om over alle dingen der gemeenschap een oordeel te hebben en een beslissing te geven.

Maar zie: dat begrip van de noodzakelijkheid der Democratie, zonder welke de Sociale Democratie, de Maatschappelijke Democratie, eenvoudig een onbestaanbaar iets is, blijkt bij diverse jeugdige arbeidersleiders verloren.

Bij diverse. Want wij moeten ons geen illusies maken. De geest, die uit 't volgende stukje spreekt, dat volgens het citaat van De Arbeid, stamt uit het orgaan van den Glas- en Aardewerkersbond, is dezelfde als die sprak op het jongste Congres der Arbeiderspartij uit den mond van een Stenhuis, Heykoop en zooveel anderen, waarvan de eerste 't Wibaut na 't Congres nog zoo kwalijk nam, dat deze gezegd had, dat er blijkens de verhandelingen zoo'n gebrek aan socialistische scholing te constateeren viel bij de jongere vooraanstaanden.

In dat orgaan dan heette het:

Het kan niet anders dan (dat) met de uitbreiding van de be-weging, met het groeien van de organisaties ook een stuk demo-cratie verloren ging.

Men kan daarover treuren en dr. tegen sputteren; wanneer men niet wil, dat de beweging stilstaat en achteruitgaat, zal men het moeten aanvaarden.

Hoe grooter de organisatie wordt, hoe grooter het aantal leden ook is, dat zich niet kan inwerken in de vraagstukken, waarom het gaat. Het eene deel mist er de capaciteiten voor, het andere deel heeft gebrek aan lust en anderen kunnen er den noodigen tijd niet aan besteden.

Waarop een betoog valt, dat de «leiders» dus hoe langer hoe minder den weg en de taktiek over kun-nen laten aan de leden; ook al met 't oog op de groote toevloeiing en wegvloeiing van leden en het gevaar voor financiële katastrofen.

Men ziet: hier is de kwestie scherp gesteld. Deze leider windt er geen doekjes om; hoe grooter de organisatie, hoe minder invloed van de leden. Deze hebben bestuurders te kiezen, en die bestuurders knappen 't zaakje op.

De consequentie hiervan is natuurlijk geen andere, dan dat zich op den duur een nieuwe bureaucratie,

een nieuw soort priesterschap zou vormen, die, ja, nog langs democratische weg werd gekozen — doch dit slechts in schijn, aangezien eenmaal aangestelde beambten als de zaak normaal loopt, onafzetbaar moeten zijn —, maar die overigens een heerschende positie inneemt. Zulk een opvatting kan slechts ontstaan in hersens, voor wie inderdaad de vakbe-weging en de geheele arbeidersbeweging slechts een middel is om de georganiseerde arbeiders in de kapitalistische maatschappij een ietwat beter lot te verschaffen en voor wie 't Socialisme en de revolu-tionnaire beteekenis van den strijd practisch geen beteekenis hebben.

Zulk een opvatting m.a.w. is volkomen burgerlijk, beweegt zich volkomen op de basis van het voort-bestaan der maatschappij en ziet noch begrijpt de beweging naar een andere maatschappij.

Nu weten wij wel, dat ten slotte de beweging der maatschappij zulke denkbeelden overwint. Maar dat neemt 't gevaar niet weg, dat er in ligt, neemt niet weg, dat ze een enorme rem zijn voor de socia-listische scholing der arbeiders, en dat ze tot daden voeren als Deventer, de houding bij de zeelieden-staking, de verscheuring der Ned. Vereeniging van Spoorwegpersoneel, enz.

Onze taak is het, ook in de vakbeweging, tegen dezen gevaarlijken onzin op te komen. v. R.

Politiek en Polemieck.

Verzaking van de Kiesrechtstrijd? Het Volk schrijft, naar aanleiding van onze meening dat de Arb. Partij had moeten pogen om in de strijd tegen de invaliditeitswet-Talma samen te gaan met de òók tegen die wet opkomende arbeiders van het Arbeids-sekretariaat:

Het is dus werkelijk met Wijnkoop al zoover gekomen, dat hij om de syndikalist te lijmen en maar van de S. D. A. P. te kunnen verschillen, het alg. kiesrecht verzaakt.

Het blad schrijft dit, omdat wij van oordeel zijn dat bij een dergelijk samengaan «elke partij vrij» moet blijven «positief voor eigen inzicht op te komen». Dit schreven wij letterlijk. De Arb. Partij, zoogoed als de S. D. P. bleef dus bij zulke samenwerking volkomen vrij voor het A. K. op te komen, «gelijk bij onze Duurte-aktie», waarbij zooals elkeen weet onzerzijds evenmin de Kiesrechtstrijd werd vergeten of verdonkeremaand. Men moet wél leugenachtig zijn gelijk Het Volk, om de zin onzer woorden zoo te verdraaien.

Evenwel deze verdraaiing toont aan, dat het blad der Arb. Partij, dat niet schroomt in de liberale burgerij vertrouwen te stellen voor kiesrecht en sociale hervormingen, niet van zins is ooit samen te gaan met de nog niet politieke arbeiders. Want zoolang deze arbeiders niet begrijpen voor kiesrecht te moeten opkomen, heet het een verzaking van de kiesrechtstrijd om zelfs een samengaan met deze arbeiders op een bepaald punt voor te stellen. Zoo-doende maakt de Arb. Partij van de kiesrechtstrijd precies het tegendeel van wat deze strijd voor het proletariaat moet beteekenen. De kiesrechtstrijd heeft voor ons alleen waarde als middel om de eenheid en de macht van het proletariaat te vergroeten. Het Volk maakt van het kiesrecht een barrière tegen de niet-politieke arbeiders, en een middel om met een deel van de burgerij te kunnen samenstemmen! De S. D. P. evenwel houdt zich ook in de kiesrechtstrijd liever aan de revolutionaire methode van Lassalle dan aan de liberaliseerende van Troelstra.

Eén vraag echter aan het eerbare Volk zij ons geoor-loofd. Hoe was het dan in 1903? Toen ging toch de Arb. Partij voor èen bepaald punt — tegen Kuypers dwangwetten — met de onpolitieke arbeiders tezamen. (Méer wilden we thans ook niet.) Zou de S. D. A. P. derhalve toen door dat samengaan het kiesrecht hebben verzaakt? Of reikt de redeneerkracht van het orgaan der Arb. Partij niet verder dan om de tegenstander te belasteren en zoodoende de zaak te vertroebelen? Dat zij het dan zegge!

*

Het Koloniaal Instituut. Verleden week had de eerste voordracht plaats, die onder beheer van dit Instituut werd gehouden. Men kent dit Instituut. Het is een instelling, waarvoor zelfs een Wibaut het kan goed-keuren, dat een mooi park in een Amsterdamsche arbeidersbuurt wordt bedorven. Hooren wij dus naar de eerste rede in dit Instituut gehouden.

Jhr. Dr. Sandberg sprak er over... De onder-nemingsgeest der Hollanders in Ned. Indië. De spreker wees telkens op het belang dat Nederland heeft bij de bezittingen in Azië:

Dr. Sandberg becijferde, dat in Oost-Indië 1463 miljoen gulden aan Nederlandsch kapitaal belegd is.

Na de pauze besprak de heer Sandberg de wijze, waarop het bezit onzer koloniën gehandhaafd kan worden. Het beste middel

daartoe achtte hij het leggen van een nauwer band tusschen Nederland en Indië door reclame. De spreker wil de propaganda voor onze koloniën al laten beginnen op de lagere school, b. v. door goede platen, zooals door de Haarlemsche Firma Kleynenberg, Boissevain & Co. worden uitgegeven, en door leesboeken over Indië. Deze propaganda moet op de middelbare en hogere scholen worden voortgezet. Voor de ouderen wil spreker bioscoopvoorstellingen doen geven.

De christianisering der bevolking moet bevorderd worden, omdat de eenheid van den godsdienst den inlander aan den Nederlander bindt; ook voor de inboorlingen zelf is de kerstening van belang. Een ander middel ter versterking van de verhouding tusschen Nederland en Indië is versterking van leger en vloot in Indië.

Tot slot betoogde de spreker dat het een ramp zou zijn, wanneer Nederland eens zijn bezittingen in Azië zou verliezen.

Kan de geest van dit voor het kapitalisme bevorderlijke maar voor het proletariaat verderfelijke Instituut beter worden getypeerd dan door deze eerste voordracht?

Meer dan één milliard Nederlandsch Kapitaal is in Indië belegd om het bruine volk uit te buiten. En de school, de lagere zoowel als de hogere, moet aan dit kapitalistenbelang, aan dit nationalisme, worden dienstbaar gemaakt. Om ze beter eronder te houden moeten de Indiërs gelukkig gemaakt met de slavengodsdienst der christenen. En versterking der vloot, versterking dus van het bodemlooze militarisme, dat mag het proletariaat voor deze waanzinnige winzucht van het kapitaal over hebben! En daarover zijn, gelijk in de Kamer dezer dagen weer bleek, bij de behandeling van Marine, liberalen en kristelijken het eens.

Is het niet een edele propaganda-instelling, het Koloniaal Instituut, om er de liefelijkste tuinen der hoofdstad voor te ontwijden? WP.

Twentsche Brieven.

Solidariteit. Betoonen de Twentsche patroons zich solidair met de firma Jannink te Goor, niet minder solidair toonen zich de Twentsche arbeiders in 't bijzonder, en de bevolking in 't algemeen.

De steun toch is van dien aard, dat niet alleen de organisaties reglementair kunnen steunen, doch ook de ongeorganiseerden mogen zich verheugen in flinken bijstand, zoodat ze niet genoodzaakt zijn uit gebrek voorloopig de fabriek weer in te moeten. Teekenend is vooral ook, hoe de boeren in den omtrek simpatiseeren met de uitgesloten. Indertijd heeft zich een commissie gevormd, wier doel is bij de boeren in den omtrek levensmiddelen te verzamelen, en deze commissie werkt met succes.

Tot nu toe is reeds ongeveer 15 H.L. aardappelen op die wijze verkregen, alsmede andere groenten, zooals kool en koolrapen enz., altemaal middelen om dezen strijd met succes te kunnen voeren, en door voldoende uithoudingsvermogen te toonen, dezen strijd ook inderdaad tot een gunstige oplossing te kunnen brengen.

Het parool der arbeiders is doorvechten, een leelijke tegenvaller voor den «humanen» patroon, die meende met zijn geschreeuw over «sabotage» zijn arbeiders aan een hongerkuur te moeten onderwerpen, om hen zodoende tot gewillige arbeiders, in een woord tot slaven te maken van zijn brandkast.

* *

Een politieke streek. De afd. S. D. A. P. te Goor heeft gemeend uit deze staking iets te moeten halen, om dit voor haar politieke karretje te spannen. Wat toch is het geval? Daar tengevolge van de lage loonen te Goor alle leden van de «Eendracht» verzekerd zijn in de laagste klasse (15 ct.), krijgen deze dus de laagste uitkeering, een reglementaire bepaling, waarvan het H. B. in de staking bij Menco 1910, Stork in 1911 en Rigtersbleek in 1912 niet is afgeweken. 't Zou trouwens ook onverantwoordelijk zijn geweest. Bovendien was het overgrote deel nog niet eens lang genoeg lid om reglementair recht op uitkeering te hebben. Doch in overeenstemming met vroegere acties, werd voor deze de steun met 50 ct. verlaagd. Het zou dwaasheid zijn dit af te keuren.

Zonder meer zeide nu de S. D. A. P. te Goor, dat de gehuwde leden van onzen bond maar f 3 en f 3.50 uitkeering ontvangen. Doch zij vertelden er niet bij dat de gehuwde leden bovendien 50 ct. voor ieder kind ontvangen, zoodat verschillende gehuwde leden f 4. — f 4.50 — f 5. — 6.50 uitgekeerd krijgen. Het is geen hoog bedrag, doch dat een gevolg is van de lauwe en laksche geest welke hier tot voor korten tijd bestond, zoodat men niets gevoelde om de organisatie moreel en finantieel sterk te maken.

Dit standpunt had natuurlijk ten gevolge dat leden van andere organisaties een hooger bedrag kregen uitgekeerd dan onze leden, zoodat ze begonnen te mopperen, en het D. B. van onzen bond besloot om

de zaak onder de oogen te zien, of in dezen nog wat te doen was. Zoo stonden de zaken, toen door de S. D. A. P. te Goor *buiten alle organisaties om*, alle partijgenooten in den lande werden aangespoord om geld naar Goor te zenden, *opdat de lage uitkeering van de leden der «Eendracht» kon verhoogd worden.* Men zond hiervoor aan de afd. der S. D. A. P. zoowel als aan vooraanstaande partijgenooten een circulaire, *doch niet aan het H. B. van de Eendracht.* Hieruit blijkt duidelijk dat deze afd. der «arbeiderspartij» absoluut niet bekend is met de steunregeling der moderne vakbonden, laat staan van de «Eendracht», en zich bemoeit met zaken die haar niet aangaan. Toen dan ook door het H. B. aan onze leden vorige week uitkeering verstrekt werd, moest het lijdelijk aanzien, dat ook uitkeering plaats had van de S. D. A. P., als gevolg van het desorganiseerend optreden van deze. Doch de ware bedoeling van deze breekijzerstaktiek ligt er te dik op, dat ze niet in de gaten zou loopen. Dit optreden moet natuurlijk dienen als paradepaard voor den wagen der Arb. Partij te Goor, welke zoo goed marscheert, dat de raadsfractie dier partij aldaar veranderd is van meerderheid in . . . minderheid, en dat nog wel onder de hoede van haren wethouder Lobstein. En om uit dit moeras te komen, werd dit desorganisatorisch middel aangegrepen, om toch de arbeiders vooral te laten zien hoeveel de S. D. A. P. voor den strijd der arbeiders gevoelt, in tegenstelling met anderen!!

Onwillekeurig denkt men hierop nog eens aan de transport- en zeeliedenstaking in ons land. Het is en blijft niets anders, dan een politieke streek van deze befaamde afd. der S. D. A. P. S.

Ekonomische Kroniek.

De Nederlandsche Fabrieksnijsverheid.

II.

Een van de eigenaardigheden van de Nederlandsche nijverheid is, dat de 8 industrie centra betrekkelijk ver van elkaar liggen en dat de groote steden een laag percentage industriearbeiders tellen. Zoo bedraagt dit percentage voor:

Amsterdam (45780 arb.)	8,8 %
Rotterdam (30823 arb.)	7,3 %
Den Haag (11757 arb.)	4,2 %
Utrecht (8830 arb.)	7,4 %
Groningen (4953 arb.)	6,6 %
Haarlem (6832 arb.)	9,8 %

Dit feit drukt natuurlijk mede zijn stempel op onze arbeidersbeweging. De sociaaldemocratie immers, gedijt het best in streken waar groot-industrieel stedelijke arbeiders het overwegende deel van de arbeidersbevolking uitmaken.

De 8 centra tellen te zamen ± 230000 van de 378443 personen werkzaam in de hier behandelde inrichtingen, zij zijn de volgende:

Het midden van Noord-Holland (Amsterdam, Haarlem, Zaanstreek)	met ± 65000 personen.
Langs Noord- en Nieuwe Maas en het westen van Zuid-Holland, (Rotterdam, Dordrecht, Schiedam, Delft etc.)	met ± 80000 personen.
Tilburg en omgeving	met ± 15000 personen.
Helmond, Eindhoven en omgeving	met ± 13000 personen.
Twente	met ± 33000 personen.
Zuid-Limburg (Maastricht met omgeving en het mijngebied)	met ± 19000 personen.

De drie noordelijke provinciën hebben behalve de stad Groningen slechts één centrum: de veenkoloniën met ± 6000 personen.

Daar tot nu toe een bedrijfsstatistiek ontbrak zijn de cijfers ter vergelijking schaarsch.

Volgens de beroepstellingen waren in de hier behandelde bedrijfspgroepen in het geheel werkzaam:

1889:	531.021 personen	toename.
1899:	646.745	21,8 %
1909:	790.137	22,2 %

Deze getallen zeggen ons niet veel, maar dat ook hier te lande de industrie in volle ontwikkeling verkeert en dat een snelle concentratie plaats vindt, valt niet te betwijfelen. Het volgende staatje werpt hier eenig licht op. Er waren

Fabrieken met:	einde 1898	1910/12
50—100 arbeiders	683	834
100—500 arbeiders	326	539
500 en meer arbeiders	24	72

In dit tijdvak vermeerderden de fabrieken met meer dan 100 arbeiders dus van 340 op 611 of met ca. 80%. De beteekenis der grootbedrijven komt het duidelijkst uit bij de vergelijking van het aantal arbeiders. Dit bedraagt in de 611 groote fabrieken 165964 of 43,8% van het totaal der onder de veiligheidswet vallende personen, van deze 165964 werken (in ronde cijfers) 47000 in de metaalnijverheid 41000 in de textielindustrie en 15000 in de glas-aardewerken steenfabrieken.

Toch mag o. i. uit dit alles niet besloten worden dat de traditioneele achterlijkheid der Nederlandsche nijverheid thans tot het verleden behoort. Nog altijd is het industrieel kapitaal, al is het veel sterker dan voor eenige jaren, zwak, niet alleen in vergelijking

met de omliggende landen, maar ook met het handels- en koloniale kapitaal hier te lande. Slechts een klein gedeelte van het nieuw aan te leggen kapitaal wordt jaarlijks in de binnenlandsche industrie gestoken. Voorloopig nog roeren de vette profijt die in «ons» Indië te behalen zijn sterker het hart van Néerlands kapitalistendom. Maar ook de nauwe band tusschen banken en industrie, die sterke, tot uitbreiding en concentratie drijvende kracht, ontbreekt nog. Het bankwezen hier te lande staat nog in den aanvang der moderne ontwikkeling, de centralisatie is zwak en stuit op groote moeilijkheden. Terwijl b. v. in Duitschland de 8 grootste banken met kapitalen van 85—200 millioenen mark werken, de beschikking over honderde millioenen deposito's hebben en met nauwe banden met de industrie verbonden zijn, ja deze reeds bijna geheel beheerschen, is de invloed van het Nederlandsche bankwezen betrekkelijk gering. Het vastleggen van reusachtige bankkapitalen in de industrie vindt hier te lande nog niet plaats. De 8 Amsterdamsche banken werken met een gemiddeld kapitaal van 4,6 millioenen; de 7 Rotterdamsche met gemiddeld 2,3 millioenen; de centralisatie gaat uiterst langzaam, zij kunnen in de provincie moeilijk vasten voet krijgen. Door dit alles wordt de industrie in haar ontwikkeling tegen gehouden. Een geweldige industrieel ontwikkeling toch, zoo besluit pg. van Ravesteyn een artikel over dit onderwerp in de 17e jg. van de «De Nieuwe Tijd», is in het moderne kapitalisme niet meer mogelijk zonder een hooge en geweldige gecentraliseerde ontwikkeling van het financieel kapitaal.

Gaan wij thans eens na, hoe het met de moderne organisatie van deze 363.515 industrieel werkers in fabrieken met meer dan 10 arbeiders gesteld is. De legende gaat, en niet alleen de reformisten maar ook de weekblad-marxisten met name van der Goes beveerden dit meermalen —, dat S. D. A. P. en N. V. V. reeds thans het proletariaat vertegenwoordigen. Zien wij thans enkel naar het N. V. V., dan leert reeds een vluchtige blik op de cijfers dat de moderne organisatie in de industrieel bedrijven nog zeer gering is. Laten wij de A. N. D. B. die een bijzondere plaats inneemt buiten rekening, dan vinden wij dat van ± 320.000 industrieel arbeiders er ± 22.000, dat is nog geen 7% in het N. V. V. georganiseerd zijn. Voor de bouwvakarbeiders is dit percentage nog geringer nl. 5,6%: 8005 (bouwvakarb., timmerlieden, schilders) op ± 140 000 arbeiders. In de metaalindustrie waar op 72.000 personen er 47.000 in het grootbedrijf arbeiden tellen de moderne organisaties ± 4000; voor de textielindustrie zijn deze cijfers 54000, 41000, 2100. — De bedrijven waar de fabrieksarbeidersbond zich een taak zoekt (olie-fabrikatie, margarine, suikerraffinaderij, wasscherij, papier en carton, chemische nijverheid, aardappel-meel, etc.) tellen ± 36.000 arbeiders. Hiervan waren in de onder ultra-reformistische leiding van R. Stenhuis staande moderne organisatie, in Oct. 1912, 411 man georganiseerd! Slechts de sigarenmakers geven een gunstiger cijfer nl. 4300 op ± 20.000 tabakbewerkeren, d. i. meer dan 21%.

Zoo zien wij dus wat er van de legende overblijft: in de industrie ca. 7% in het bouwvak ca. 5,6% modern georganiseerd; wij weten dat in de transportbedrijven en het verkeerswezen dit cijfer niet gunstiger eerder nog geringer is.

Wanneer dus de secretaris van het N. V. V. in het Jaarboekje S. D. A. P. 1913 zegt: «de ervaring van 1912 bevestigt het opnieuw: in het N. V. V. verwerkelijkt zich op industrieel gebied de eenheid en de macht van het Nederlandsche proletariaat», dan is dit alles behalve in overeenstemming met de werkelijkheid. Ook wij wenschen, dat het eenmaal zoover moge komen, maar al mogen we het betreuen, waarheid is, dat wij daar nog lang niet aan toe zijn: de moderne vakbeweging staat nog in de kinderschoenen.

De Reguliersgracht meent het anders, daar voelt men zich arrivé. Deze lieden zijn er in geslaagd de moderne beginselen, de grondslagen van elke deugdelijke vakactie, tot een starre orthodoxie te verlagen; met taaie dogmatiek pogen zij deze, van boven af de nog weinig bewuste arbeidersmassa in te stampen.

Partijgenooten en geestverwanten in de vakbeweging! op U rust de moeilijke taak de moderne beginselen, tegen alle tegenwerking van deze fanatici in, aan de werkers in de industrie te brengen.

C. S.

**Sluit u aan bij de S. D. P.
Abonneert U op de Tribune.**

Kleine Berichten uit de Arbeiders-Internationale.

België. Sinds eind December zijn in Roulers meer dan 2000 textielbewerkers in staking of uitgesloten. Zij verlangen een loonsverhoging van 10 procent, terwijl de ondernemers slechts 7 procent voor sommige branches willen toestaan. — De Belgische Syndikale Commissie besloot met het oog op de *stichting van verschillende centrale bonden*, aan het volgende vakvereenigings-kongres voor te stellen, de ontbinding van de gemeenschappelijke herverzekeringskas bij stakingen aan te bevelen en voorloopig het daarvoor bestemde bedrag niet meer te heffen. De glasbewerkers in Jemappes hielden een protest-vergadering tegen de manier, waarop ze tot «matigheid» worden opgevoed. Aan de ingang van de fabrieken worden ze regelmatig door gendarmen gevisiteerd, opdat geen alcoholische dranken in de fabriek worden binnen gesmokkeld. Intusschen kunnen ze in de kantine van de fabrieks-eigenaar alle soorten alcohol koopen!

De voorbereiding voor de politieke algemeene staking tot het veroveren van A. K. wordt overal ijverig voortgezet. De provinciale vakvereenigings-kartellen hebben alle aangesloten organisaties aanbevolen, een bijzondere commissie tot bevordering van het sparen te kiezen. Deze commissies moeten bij elke gelegenheid spaarzegels verkopen, de arbeiders in hun woningen opzoeken, en dan vooral aan de vrouwen de beteekenis van de beweging duidelijk maken, en maandelijks bericht geven aan hun centrale. De kwestie van de algemeene staking zal in elke bijeenkomst en vergadering worden behandeld, en dan tevens opgewekt worden tot het zich onthouden van alcohol en hazardspel. Overuren moeten in elk geval vermeden worden, als de daardoor behaalde meerdere produktie schade zou kunnen doen aan de komende algemeene staking.

Zuid-Afrika. In Kaapstad vond in het begin van Januari het Eerste Kongres plaats van de Arb. Partij van Zuid-Afrika. Het voornaamste punt van de dagorde betrof het stelling-nemen van de georganiseerde arbeiders ten opzichte van de gemengde huwelijken tusschen het blanke en het zwarte of gele ras. Besloten werd, ook de Negers en de Aziaten tot de vakvereenigingen toe te laten, en hun bij de strijd om betere arbeidsvoorwaarden in elk opzicht behulpzaam te zijn, als de Negers en de Aziaten ten minste de eisch der Arb. Partij erkennen, waardoor een vermenging der rassen wordt verhinderd en de bijslap tusschen blanken en negers streng gestraft (!). Bij het Verbond van Vakvereenigingen in Z.-Afrika zijn op het oogenblik 15000 leden aangesloten.

Een goed overzicht over de vakbeweging van de bij het Internationale Sekretariaat der vakvereenigingscentralen aangesloten landen geeft de volgende tabel:

	Totaal.		Aangesloten bij de Vakver.-Centrale.	
	1910.	1911.	1910.	1911.
Engeland	2440723	3010346	710994	861482
Frankrijk	977350	1029238	340000	450000
België	138928	92735	68984	77224
Holland	143850	153689	44120	52235
Denemarken	123864	128224	101563	105269
Zweden	121180	116500	85176	80129
Noorwegen	47453	53830	46397	53475
Finland	24928	19640	15346	19640
Duitschland	2688144	3061002	2017298	2339785
(Oostenrijk . . . . .)	451232	496263	400563	421905
(Bosnië-Herzegowina . . . . .)	6269	5587	6086	5587
(Kroatië-Slavonië . . . . .)	6805	8504	5108	7182
(Hongarije . . . . .)	86778	95180	86478	95180
Totaal Oosterr.-Hong.	551084	605534	495235	529854
Servië	7418	8337	7418	8337
Roemenië	8513	6000	8515	6000
Bulgarije	3000	—	3000	—
Zwitserland	93797	78119	63863	78119
Italië	783538	709943	359383	384446
Spanje	40984	80000	40984	80000
Vereenigde Staten	1710433	2282361	1710433	1775000
Totaal	9905189	11435498	6121711	6900995

Uit de Internationale der Transport-Arbeiders. De vakvereenigings-koncentratie en de ontwikkeling der organisaties in het transport- en verkeersbedrijf gaan in de meeste landen goed vooruit. In Duitschland bijv., waar sinds 1 Juli 1910 de havenarbeiders, zeelieden, transport-arbeiders, binnenschippers, het tram- en spoorwegpersoneel ééne organisatie vormen op industriëel-centralistische basis, nam deze organisatie, het Duitse Transport-arbeiders-verbond, in de eerste 3 kwartalen van het vorige jaar met meer dan 35000 leden toe. Tot het eind van het jaar bedroeg de toename zeker wel 40000 leden. Met bijna evenveel leden nam de Engelsche organisatie van Spoorwegpersoneel toe (Amalgamated Society of Railway Servants, A.S.R.S.). Als een zeer bijzonder succes kan men het organiseren van het spoorwegpersoneel in Spanje beschouwen. Deze organisatie telt thans 60000 leden. Weinige jaren geleden lag dit leger van proletariërs nog in diepe slaap. Overal dringen de krachten tot aaneensluiting, daar men inziet, dat er anders geen succesvolle strijd tegen de machtige kapitalistische maatschappijen meer kan worden gevoerd. Zoo denken de 5 bonden van Spoorwegpersoneel in Engeland eraan zich aaneen te sluiten. Ook zijn de Britsche transport-arbeiders, havenarbeiders en zeelieden wier 28 organisaties op het oogenblik een losse federatie vormen, doende ééne organisatie te vormen. Ook in Argentinië en Australië wil men het Duitse en Engelsche voorbeeld volgen. — Akties tot verbetering van de toestand zijn op het oogenblik in gang zoowel bij het Amerikaanse en Italiaansche Spoorwegpersoneel als bij de Engelsche zeelui. — Aangesloten bij het Intern.-Sekretariaat der Transport-arbeiders te Berlijn zijn 51 organisaties met 842334 leden in 19 landen. In 2½ jaar nam het ledental met 350000 toe. Van de aangeslotenen behooren ongeveer 360000 tot het spoorwegpersoneel, 220000 tot de havenarbeiders en binnenschippers, 182000 tot de transport-arbeiders en het tramwegpersoneel, en 82000 tot de zeelieden. Alle groepen van transport en Verkeers-arbeiders zijn der halve in deze Internationale vertegenwoordigd.

De a. s. massastaking in Hongarije. De Balkan-oorlog veroorzaakte vooral in Hongarije een groote economische crisis. In Boedapest alleen zijn meer dan 10000 arbeiders broodloos en voorloopig is er geen uitzicht, dat het gauw anders wordt. Ondanks deze slechte economische omstandigheden zijn de Hongaarsche arbeiders gedwongen, een bittere strijd tegen de Regeering te voeren en in alle ernst voorbereidingen te treffen voor een algemeene staking. De oorzaak daarvan is het reaktionaire kiesrechtvoorstel der Regeering, volgens hetwelk 60 procent der arbeiders

ook in de toekomst zonder kiesrecht zullen blijven. De arbeiders van Hongarije, die reeds tientallen jaren om de eenvoudigste menschenrechten strijden, hebben tegen deze voorstellen met alle bestidheid stelling genomen, omdat zij niet meer als vroeger politiek en economisch onderdrukt willen blijven. Den 8en Januari hielden de gedelegeerden van de vakorganisaties te Boedapest een gemeenschappelijke vergadering met de vertrouwensmannen der Soc. Dem. Partij, waarin ze in overeenstemming met de partijleiding vaststelden, dat het Kiesrecht-ontwerp van de Regeering reeds aan de meest bescheiden eischen van democratische ontwikkeling niet voldoet en ook voortaan de politieke rechteloosheid van het volk, vooral van de arbeiders handhaaft. Genoemde lichamen besloten daarom in de gemeenschappelijke zitting eenstemmig, dat het de plicht was van de arbeidersklasse van het heele land, om het wet-woorden van dit Kiesrecht ontwerp op het geschikte moment met een algemeene staking te bestrijden. Tevens werd besloten een voorstel tot de algemeene staking op het buitengewoon Kongres der Partij (26 Januari) te doen, hetgeen dezer dagen is gebeurd en eenstemmig werd geaccepteerd. Het is wel waarschijnlijk dat deze massale staking een langdurige en hardnekkige strijd zal worden.

Het vieren van de Revolutie in Petersburg. De herdenking van de 22e Januari, de bekende bloed-Zondag in 1905, die het tijdvak van de openlijke revolutionaire strijd inleidde, werd in Petersburg, evenals in vele steden van het Russische Rijk onder groote toeloop van de massa's der arbeiders gevierd. Reeds in den morgen van de 22e Januari stonden in Petersburg meer dan 100 fabrieken en werken stil. In de loop van de dag sloten nog vele andere, grootere en kleinere bedrijven zich bij de stakende arbeiders aan. Op vele fabrieken vonden massale vergaderingen plaats, waarop protest-revoluties werden aangenomen. In Petersburg staakten volgens benadering 80000 arbeiders. Hier en daar vonden ook op straten en pleinen manifestaties plaats. Groote menigten van arbeiders trokken met roode en zwarte vaandels door de arbeidersbuurten. Hier en daar probeerden de demonstranten onder het zingen van revolutionaire liederen in de binnenstad te dringen. Ze werden echter door de menigte opgekomen politie en militairen teruggedrongen, en een reeks personen werden gevangen genomen. Zoover de berichten ingekomen zijn, vonden op de zelfde dag nog massale stakingen en demonstraties plaats in Riga aan de Oostzee, Warschau in Polen, Nikolajef en Cherson bij de Zwarte Zee. Bijzonder imposant waren de manifestaties in Riga, waar een duizenden omvattende massa onder het zingen van revolutionaire liederen in het centrum der stad demonstreerde. Een deel van deze massa werd door de politie omsingeld en de huizen binnen gedrongen, waar de politie 99 demonstranten, waaronder 30 vrouwen gevangen nam.

Van het Partijbestuur.

J. I. Zaterdagavond vergaderde het P.B. Alle leden waren aanwezig, behalve De Visser, die wegens vakvereenigings zaken afwezig was. Er werden eenige maatregelen getroffen voor de verkiezingen en voor een verkiezings-fonds. Besloten werden o.a. vergaderingen te Schiedam, Tilburg, Maastricht, Utrecht, Hilversum en de Watergraafsmeer, terwijl ook omtrent Twente en Zaandam besprekingen werden gevoerd. De steun aan de typo's, desgewenscht, werd besproken. De kopie voor de vliegende blaadjes was ingekomen, aan het D. B. werd opgedragen de uitgave hiervan te regelen. Aan de Februari-demonstratie der Arb. Partij en van het Vakverbond voor Staatspensioenen te Rotterdam zal worden deelgenomen, en aan de afdelingen daaromtrent geschreven. Maatregelen tot het verkrijgen der rechtspositie werden genomen. Ook tot optreden bij hernieuwd dreigen van de oorlog werd besloten. Besloten werd aan onze Kamerkandidaten te verzoeken persoonlijk niet te antwoorden op de eventuele schriftelijke vragen door komitees enz. tot hen te richten, maar het antwoord daarvan aan het P. B. over te laten. Herinnerd wordt aan de termijn voor het indienen van voorstellen voor het a. s. Kongres, nl. 8 Februari: Op die datum uiterlijk moeten voorstellen bij het Sekretariaat worden ingeleverd. Aan de Redaktie van „De Tribune” zal worden verzocht met het oog op de verkiezingen aan eenige bepaalde rubrieken vooral haar aandacht te schenken. De besprekingen over het drukkerij-plan werden voortgezet, maar ten slotte de konklusie tot de volgende P. B. verg., 15 Febr. a. s., verdaagd.

Van de Afdelingen.

Haarlem. Woensdagavond debatteerde Wijnkoop met Enka, tegenwoordig propagandiste der Arb. Partij, in het Brongebouw over haar onderwerp: De Vrouw, de Godsdienst, en het Socialisme. Haar reaktionaire rede kwam hierop neer, dat de vrouwen der Arb. Partij door bijbellesing vooral zich geschikt moeten maken tot huisbezoek voor de S. D. A. P. bij de vrouwen der christelijke arbeiders! Al was het meerendeel van het voor Enka opgekomen publiek natuurlijk aan haar zijde, toch verwierf het socialistisch debat van Wijnkoop telkens een krachtig applaus van de proletarische minderheid der vergadering. Aan het eind bood Enka aan Wijnkoop een aparte debat-avond aan, welke werd aangenomen.

Amsterdam. 1.1. Vrijdagavond, las Booleman het tweede gedeelte van Gorters gedicht „Pan” voor. Maandagavond, 27 dezer, hadden wij een goed bezochte openbare vergadering in district IX ter inleiding over de a. s. verkiezingen. Er waren een 40 tal arbeiders aanwezig, die met belangstelling naar de rede van Wijnkoop luisterden.

Woensdag, 5 Februari, huishoudelijke vergadering in d'Geelvinck: Agenda: Behandeling ingekomen congresvoorstellen; Verkiezing Penningmeester. N. B.: Tot uiterlijk 3 Februari kunnen nog voorstellen voor het congres worden ingediend bij Secréve, Marnixstraat 397.

Vrijdagavond, 7 Februari, voortzetting van de lezing van Gorters Pan door Booleman in *Zaal 3 van de Geelvinck*.

Alle Dinsdagavonden bijeenkomst van de Debatclub bij Secréve, Marnixstraat 397.

De lijst der Vrijdagavonden-kursussen in d'Geelvinck is nu als volgt vastgesteld:

- 7 Febr. Booleman: Lezing van het 3e stuk van Gorters Pan.
- 14 Febr. Wijnkoop: De Antithese: Koalitie - Koncentratie.
- 21 Febr. Booleman: Lezing van het laatste stuk van Gorters Pan.
- 28 Febr. Van Ravesteijn: De Oostersche kwestie.
- 7 Maart. S. de Wolff: Loon, Prijs en Winst.
- 14 Maart. Ceton: Vakbeweging en Sociaaldemocratie.
- 28 Maart. Diskussie-avond over Vakbeweging en Soc. Demie.
- 11 April. S. de Wolff: Ons nieuwe Program.
- 18 April. Van Ravesteijn: Hollandsche Koloniale politiek.
- 25 April en 9 Mei. Wijnkoop: Het revisionisme, nationaal en internationaal.

Delft. J. I. Dinsdagavond sprak Wijnkoop hier in een uitstekend bezochte openbare vergadering in de Foyer van de Doelen over: Revolutionaire of reformistische Politiek? Er was eenige diskussie met een anti-politiek. Na afloop bleven een viertal arbeiders, die besloten te zien of zij a. s. Zaterdag-avond (met behulp van het bestuur onzer Haagsche afd.) met eenige te Delft woonachtige ons sympathiek gezinde arbeiders de afd. kunnen doen herleven.

Den Haag. Woensdag 22 Januari hield de afdeling een openbare vergadering, ter herdenking van de Russische Revolutie. Voor een stampvolle zaal sprak Mevr. Roland Holst in een gloedvolle rede over deze voor de revolutionaire Sociaal-Democratie zoo belangrijke gebeurtenis.

Woensdag 5 Februari wordt de Jaarvergadering gehouden in het gebouw: Jan Hendrikstraat 24. We rekenen op een flinke opkomst!

De uitslag van de Raadsverkiezing in het tweede distrikt is, dat de beide burgerlike kandidaten in herstelling komen. Onze kandidaat L. de Visser behaalde 278 stemmen. Nog geen jaar geleden kreeg de Visser in hetzelfde distrikt 124 stemmen, zoodat diens stemmental meer dan verdubbeld is. Drees, de kandidaat van de Arbeiderspartij, kreeg thans 1265 stemmen, tegen twee jaar geleden ruim 1300, zoodat diens stemmencijfer achteruitging.

Een onderkruiper?

(Ingezonden).

Men schrijft ons: Ieder lezer van het blad „De Arbeid” het orgaan van het N. A. S. kent de rubriek die wordt geredigeerd door S. W. C. beter bekend onder den naam van COLTHOF zeer berucht in de arbeidersbeweging. Deze heer Sam Colthof is tevens redacteur in het gewone leven van een Financieel blad, hetwelk uitgegeven wordt door de Firma Binger waar thans de typografen in staking zijn. Genoemde firma weet niettegenstaande de staking dit Financieel blad met een van zijn zoons uit te geven, door zelf het werk er voor te verrichten. De heer Sam Colthof redigeert echter heel kalm meergenoemd blad. Als voornaam medewerker van „De Arbeid” vindt dus genoemde Colthof er geen been in den stakende arbeiders tegen te werken. Sam Colthof een van de vuilste demagogen op polemisch gebied kent dus geen „besmetverklaring” en geen solidariteit. Zou Kolthof de redacteur van „De Arbeid” niet eens in overweging kunnen nemen om bedoelden heer Colthof te ontslaan van „De Arbeid” als medewerker? of mogen syndicalisten wel doen wat „modernem” jaar in jaar uit wordt verweten? Is Kolthof van plan met twee maten te meten?

KORRESPONDENTIF. Aan „Leckie Down” en wie 't nog meer niet begrepen hebben zij medegeedeeld dat dat van „echt proletarisch sentiment” spottend bedoeld was. — Buitenland kon nog geen ruimte vinden. Evenmin kon deze week weer worden ingegaan op de zaak Sn.-Tr. v. S.

Advertentiën

Soc. Dem. Partij in Nederland.

Maandag 3 Febr. OPENBARE VERGADERING in Het Volkshuis, Lange Haven te SCHIEDAM. Spreker: D. J. WIJNKOOP. Onderwerp: Revolutionaire of reformistische politiek? Entree vrij. — Diskussie vrij. — Aanvang 8 uur.

Soc. Dem. Partij Afd. Amsterdam.

Woensdagavond 5 Febr. HUIJSH. VERG. in De Geelvinck. Agenda: Kongres-voorstellen. Verkiezing Penningmeester.

N. B. Eventuele voorstellen moeten uiterlijk 3 Febr. bij de Secr. Secréve Marnixstr. 397 zijn ingeleverd. Partijgenooten, denkt om de Kontributieboekjes!

Vrijdag 7 Febr. Voortzetting der lezing van Gorters gedicht PAN door Alex Booleman. Let wel: in DE GEELVINCK.

S. D. P. afd. LEIDEN.

DONDERDAG 6 FEBRUARI spreekt GORTER in de Graanbeurs over: „De Arbeiders en de Verkiezingen.” Zang van het Soc. Zangkoor. Entree 5 cent.

Voor de komende verkiezingen maakt de Brochurehandel vooral opmerkzaam op de brochure:

Kiesrechtstrijd en Klassenstrijd

door D. J. WIJNKOOP.

Deze brochure wordt thans tot de prijs van 3 cents verkrijgbaar gesteld.

Te verkrijgen bij de Brochurehandel, Lijnbaansgracht 304a, Amsterdam.

De Levensverzekering

„AURORA”

Opgericht 12 September 1887.

Heerengracht 62, AMSTERDAM.

Verzekert alle soorten verzekering op het leven.

Zij bestemt haar te maken winst ten volle, dus 100 %, ten dienste van de actie voor de Vrije Gedachte.